

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 26. Lutego. V. S. R O K U 1810.

S. PETERSBURG V. S. d. 15 lutego. Dokończenie manifestu o podatkach. (13 Rozządzenie dochodów i wydatków Monarszych na czas przyszły zaczawszy od 1811 roku, będzie ogłoszone w ciągu tego roku po wygotowaniu wszelkich szkodków przedsięwziętych. (14 W tém rozrządzeniu najpierwszém celem będzie ulepszenie ekonomiki skarbowey, dochodów z dóbr arędow nych i starościńskich, fabryk skarbowych i tym podobnych, oraz rozłożenie równe i umiarkowane podatków. A gdy w liczbie tych podatków część większa obraca się nie na wydatki ogólne Monarsze, lecz na uspokojenie ziemskich powinności, gdy w rozłożeniu ich iest wielka nie równość i niekalkulacya; gdy ztąd te powinności sprawują w wielu guberniach ciężar daleko większy od wszystkich podatków skarbowych; azatym, dla ulgi na przyszłość, zaprowadzony będzie porządek taki, ażeby te powinności rozłożone były równo we wszystkich guberniach i odpowiednie ich wygodom, i ażeby pobór ich był uskuteczniiony z taką ścisłością rachunkow iakie dla wszystkich innych skarbowych dochodów ustanowione. Tym czasem w ciągu tego roku przedsięwzję się szkodki ażeby żadnych nowych powinności nigdzie nieustanawiać inaczey, jak tylko po ścisłym rozpatrzeniu w Radzie monarszey ich konieczności; tudzież ażeby uskuteczniwane nie były za przepisaniem miejscowym partykularnem, lecz za ogłoszeniem manifestow w publicznych gazetach. Generał Gubernatorowie, woienni i cywilni Gubernatorowie osobiwie obowiązani przestrzegać żeby w rozkładzie tych powinności przecięte były wszelkie nadużycia ziemskich naczelników przez srogie kary; albowiem dotąd na wielu miejscach naród doświadczał tego ciężaru.

(15 Stan włościan skarbowych oddawna potrzebował poprawy. Z niedostatku miejscowego rządu, dopuszczenia rozmaitych uciskow przez niższych ziemskich urzędnikow nieraz ta klasa barzo ucierpiała. Na ich ochronę w ciągu tego roku przedsięwzięte będą szkodki nayważniejsze, tym czasem obrona ich wkłada się na naczelnikow gubernii pod odpowiedzialnością; minister finansow znosic się będzie z niemi we wszystkich przedmiotach dla ulepszenia i urzędzenia tey klasy ludzi. Dano w S Petersburgu 1810 lutego 2, panowania Naszego 9 roku. Na autentyku własną ręką J. J. Mosci podpisano tak: ALEXANDER.

Na przedstawienie Generał-gubernatora Nowgorodzkiego Twerskiego i Jarosławskiego Xcia Jerzego Holsztyńsko - Oldenburskiego, przez naywyższy reskrypt 1809 listopada 14

rozkazano; ażeby szlachta gubernii tameczney wybrała nowych urzędnikow, dla sądzenia spraw nowo rodzących się; dawnieysi Sędziowie i Urzędnicy póty zostaną na miejscu swoim aż póki nieodsądzą wszystkich spraw, za ich urzędowania do nich weszłych. Nowe iurydykcyje nowemi tylko sprawami zajmować się będą.

W roku przeszłym zawinelo do portow rossyyskich, na morzu Bałtyckim, Białym, Czarnym, i Kaspiyskim położonych, okrętow rozmaitych narodow 1606; z tychże portow wyszło 1572. Szczegulnie z tey liczby zawinelo do Kronsztadu kupieckich okrętow 576, do Rygi 704, do Archangelska 148, do Odessy 116; a zaś do Wiborga, Gapsalu, Rewla, Pernawy, Arensburga, Libawy, Windawy, Onegi Ewpatoryi, Teodozyi Taganrogu, Chersonu, Enikolu, Astrachanu, Bakinu i Persydy przybyło tylko 262. Okrętow naywięcey było Pruskich Amerykańskich, i Amerykańskich, naymniey innych narodow. Roku 1808 daleko mnięj okrętow było na morzach Rossyyskich; porównana liczba czyni różnicę na 460 statków. Podług rachunkow portu Libawy przywieziono tam z zagranicy towarow 1808 roku za 250616 rubli, a zaś w roku 1809 za 514763 rubli. Ztamtąd także wywieziono za granicę produktow krajowych w roku 1808 za 279407 rubli; w roku zaś 1809 za 527416.

PARYZ 9 lutego. (Z Gtt Fran, Monit) Powiedziano w Parlamencie angielskim że wyprawa do Zelandyi zniszczyła wszelkie zamiary francuzkie przeciwko W. Brytanii. Wiedzieć trzeba, pisze Monitor, że skarb francuzki na ulepszenie portu w Flessyndze, niewydał iednego franka, od czasu, kiedy to miasto do Francyi zaczęło należeć: fortyfikacye niekosztowały więcey nad 100 t. corocznego wydatku. W Antwerpii od lat 4 wszystko robiło się: na fortyfikacye i port 6 milionow, a na założenie warsztatow i arsenału, 60 mill wysypano. Przed wyprawą ang. Batz, Walcheren, Breda, Bergenopzoom, należały do Hollandyi, teraz do Francyi. Każdy kraj sąsiedzki, którego się tylko dotkną Anglicy, i który niebędzie umiał bronić się, będzie przyłączony do Francyi. Jeżeli więc Anglicy zechcą podpisać akt ziednoczenia kraju osciennego z Francyą, dosyć im tam wylądować, związki utrzymywać i dobrze tam bydź przyiętymi, iak byli w Mi-delburgu i Zuydbevelend. Walcheren ma bydź podług wyroku Imperatorskiego, cyrkulem i podprefekturą.

Ogłoszono tu wyrok urządzający drukarnie i xięgarnie. Będzie ieden naczelnay dyre-

ktor. Liczba drukarzy okreslona: wszyscy są przysięgli; każdy obowiązany się nie niedrukować przeciwko Imperatorowi i państwu. Każda książka za granicą drukowana niemoże być do Francji wprowadzona bez opłaty 50 procentów. Autor zostaje właścicielem swiego dzieła do śmierci i dzieci jeszcze na lat 20 — W zgromadzeniu prawodawczem podano projekt prawa kryminalnego, Kara śmierci i konfiskata majątku spotykać powinna każdego francuza, któryby podniósł oręż przeciwko oyczyźnie, miał porozumienie z nieprzyjacielem państwa przeciwko własnemu krajowi. Oycobóycy traci najprzód rękę, a potem życie, teyże karze ulega sprzysięgły na życie Imperatora, i nadto dobra iego konfiskują się. Spiskowi na życie osob familii Imperatorskiej na odmianę rządu lub następstwa, na podniesienie buntu przeciwko Imperatorowi, na zapalenie wojny domowej, karani być mają śmiercią i dóbr konfiskatą.

G. Miollis ma sprawować urząd poselski na dworze Sztokolmskim; 13 szwedow na ostatniej audyencji prezentowało się Napoleonowi. P. Narbonne będzie naszym posłem w Munich. Między Xiążętami ligi reńskiej częsta komunikacya teraz zachodzi. Mówią że Imperator niewiedzie do Hiszpanii, aż póki interessa Niemieckie niebędą ułatwione i ostatecznie urzadzone. Królowa Neapolitańska ma tu pozostać do czasu ożenienia Napoleona: temi dniami Imperatorowa Józeffa była zaproszona na obiad do Tuilleries. Ludwik niewiadomo kiedy powróci do Batawow. Król Bawarski jeszcze ztąd niewyjechał na powrót do swiego państwa. Vicehetman Berthier opuścił tę stolicę, głosząc że nie do Hiszpanii lecz do Wiednia poiedzie — Wszystkie drogi do Hiszpanii są napelnione przechodzącym wojskiem. Do d. 15 lutego stanę za Pireneami 15 t. ludzi. Oprócz tego woyska, zbierze się armia odwodowa pod Bayonne. Od tego miasta do Dunkierki 100 t. stoi na brzegach. Na brzegach Brabancji i w Hollandji znajduje się 60 t. Tyleż prawie stoi w Niemczech zważając wszelkie obroty; podobnaż siła w Illirii patrzy na postępowanie Porty ottomańskiej. Woyska Xiążąt ligi reńskiej i inne zostają po większej części na stopniu wojennym. Za 6 miesięcy pokoy na lądzie stanie się powszechny. (Zusch).

Dnia 4 Imperator dając audyencyą deputacyom kolegiow wybierczych, rzekł do iedney, „Ja i mój sprzymierzeniec wszystko uczyniliśmy dla przywrócenia pokoju światu. Król angielski w swoim gniewie przeciwko Francji żąda wojny: znajduje się w takim stanie, że czuć niemoże klęsk, iakie światu zadaje, ani wyrachować wypadkow grożących iego familii. Jednak musi być pewny cel wojny; będziemy mocniejszymi większemi i potężniejszymi aniżeli kiedykolwiek byliśmy. Państwo fr. jest w kwiecie młodości; jeszcze może wzrosć i utwierdzić się; państwo ang. jest przy schyłku; wszystko zapowiada iego upadek. Każdy rok spóźnionego pokoju dla świata powiększy naszą władzę. Do deputacyi Lyonu, oświadczających wystawić monument Imperatorowi, powiedział, chwale wasz projekt, miło mi będzie widzieć moją statwę, w do-

brym moim mieście Lyonie, lecz życzę ażeby niepierwiy do tego przystąpiono, aż znikną wszystkie ślady naszej nieszczęśliwej wojny domowej. Rozumiem że plac Bellecour jest odbudowany, niezaczynacie podstawy monumentu aż wszystko zupełnie będzie naprawionem. Do deputacyi z Roer rzekł; wasz kraj jest oyczyzną Karola W. wynależycie teraz iak wtenczas do wielkiego państwa. Życzę ażeby wasi współobywatele, których dzieci są w służbie cudzoziemskiej, ich odwołali do kraju. Francuz niemoże rozlewać krwi tylko za swego Monarchę i swoią oyczyznę.“ Innym deputacyom wyraził te myśli: że iego familia barzo powiększyła się, że nigdy niesciesni tolerancyi, że konkordat opiera się na wolnościach kościoła gallikańskiego; że za 6 lat rzeki Rodan, Ren, Sekwana, Skalda, Rance i Vilaine kanałami połączone będą i rzeka Lot splawną zostanie, że poddanie się haniebnemu woysk fr. w Hiszpanii tkwi w pamięci, i t. d.

MADRYT 26 stycznia (Z Gtt Paryż i Hambr.) Woyska królewskie ciągną wielkim traktatem przez Sierra Morena ku południowi na Cadix: przeszły Almodan, S. Cruz, Villamurique, Puerto del Rey, Cerdora, S. Helena, Carolina, Arquillos, Estevan, Ubeda Linares, Anduiar, Cordou. Junta Sewilska uciekła na wyspę Leon, gdzie Stany Cortez na 1 lutego są zwołane. Ogłosiła ona w swoich gazetach za zdrajców wszystkich urzędnikow królewskich i kawalerow orderu hiszpańskiego: to są ludzie, pisze ona, którzy zapomnieli na wolność i honor, którzy postępniać przeciwko życzeniu 12 millionow współrodakow. Lecz trzeba wiedzieć z czego składa się ta massa ludu; z 8 t. zbrodniow skazanych na publiczne roboty, z kilku tysięcy więzniow, których Junta uwolniła dla pomnożenia swoich stronnikow; z ludzi swych wolnych łupieztwem na drogach bawiących się, których Junta do swojej sprawy powołała; z 60t Mnichow, którzy nadużywali łatwowierności publiczney, na koniec z członkow luntty niemiających nic do stawienia w grę, ani do stracenia. Życzenie tych ludzi jest iednostayne: to są patrioci Hiszp. pamiętna jest okropna sprawa iedney kompanii Ubeda, z takich gieniuszow złożoney; trzeba było wszystkich śmiercią zgładzić. Ciekawa rzecz azali reszcie patriotow lepiej uda się.

Król d. 22 miał główną kwaterę nad rzeką Guadalquivir w Anduiar. G. Suchet postępuje przeciwko Walencyi. M. Augereau codzień idzie w zapasy z rokoszanami Katalonii; jest wiadomość że ich odpędził od Barceliony i z załogą tego miasta połączył się. Pierwsze woyska posiłkowe już przybyły i połączyły się; drugie za nimi nadchodzą 8 t. żandarmow przybędzie na utrzymanie porządku w podbitych prowincjach. Marszałek Massena ma obiać najwyższe dowództwo nad wszystkiemi siłami w Hiszpanii; on ma wykonywać rozkazy Napoleona przez Xcia Neufchatel i Wagram przysyłane. Teraz gdy przedmurze Hiszpanii południowej jest złamane, wszystko z łatwością pójdzie do końca. Tu w Baylen podpisana nieszczęśliwa kapitulacya, tu Castannos odniósł zwycięztwo, tu woysko Mancha długo utrzymywało się. Ani zasieki ani miny nie zatrzymać nie-

zdolało zwyciężkiego woyska: pociągnie teraz wygodną drogą i żyznym kraiem koło brzegów Guadalquivir. Z Cordova idzie droga przez okolice podobne do Rain przez mil 18 do Seville: ztąd krótsza droga do Cadix. Gdy tu rzeczy będą skończone obróci się potęga cała na Portugalliją.

AMSZTERDAM 10 lutego (Z Gtt Berlin i Zuseh) Tuteysza dworska gazeta, z powodu uwag Monitara o Hollandyi; napisała obszernie usprawiedliwienie swojego narodu. Któryż Hollender, wyraża, mógł czytać bez wzruszenia w piśmie urzędowém, żeśmy sprawę powszechną zdradzili? Oświadczamy się przed Bogiem i całą Europą żeśmy nieprzewinili, Lecz niech czyny mówią za nami! Ileż to ofiar dla Francyi za niepodległość naszą! ileż kosztów podjętych na utrzymanie woysk fr! ileż okrętów ofiarowanych! ileż matkow najlepszych ięczy w niewoli nieprzyjacielskiej! Cóż mówić o podwoionych publicznych podatkach i o zaciągniętym długu — Kiedy wyszły rozkazy gabinetowe, a Napoleon użył prawa odwetu, pierwsza Hollandya zamknęła swoje porty, i była przykładem Ameryce. Porty nasze przez 14 miesięcy, były zamknięte scisley aniżeli francuzkie: potym zwolniliśmy tyle, ile konieczna potrzeba wymagała, niebarzciej jednak jak we Francyi. Później wpuściliśmy 25 okrętów amerykańskich opatrzonych świadectwami Konsulow fr. i to za pozwoleniem i chęcią Konsula fr. u nas rezydującego. On śledził prawdy i ją zaświadczył, iakże można powiedzieć że Ameryka wyparła się tych statków. Wprawdzie niektóre okazały się podeyrzanemi; lecz sami Batawowie wysledzili i skonfiskowali. Cóż trzeba było uczynić dla pokazania żeśmy nie zdraycy? Wszystkie towary leżą zapieczętowane, które przez Kommissarzow przysięgłych niebyły poświadczone że od obojętnych narodow pochodzą. Więcej jeszcze! kiedy Imperator zażądał ażeby Amerykanie oddaleni byli; okręty batawskie pod flagą obojętną własnością hollenderską handlujące, bez względu na burzliwą porę; z własnych portow oddalić się musiały. Od 1 kwietnia roku przeszłego nasi celnicy zabrali 141 okrętow i 88 wozow. Od lądu i morza opasani celnikami bez świadectw niemogliśmy wprowadzić żadney kontrabandy. Handel wewnętrzny scisniony był nieznaiomemi przed tym przepisami. To wszystko nieiestże dowodem ofiary naszej dla ogólnego systematu? Mogły się zdarzyć błędy, lecz gdzież ich niema? Czasami kontrabanda gwałtem przełamyla linią celnikow, czasami trzeba było pomocy żołnierza; lecz tego niebyło, bo walczył w Niemczech i Hiszpanii. Cały naród, czyż może cierpieć za błędy kilku prywatnych. Anglia nader mało albo nic na tym niezyskała; to nasze papiery zawsze nizkicy ceny pokazują. Podeyrzani celnicy znaypierwszey rangi poszli pod sąd woyskowy. Czyż więc należy karać całe królestwo za przewinienie kilku członkow? Spodziewamy się, głęboko przeniknieni żalem, iż Imperator zgłębić zechce nasze postępowanie, i że odda sprawiedliwość nam i Królowi naszemu, że nic nieprzedsiębierzmy przeciwnego naszej udzielności, którey strata byłaby naszą wieczną

zgubą. Podehlebiamy sobie, że W. Napoleon, przekonany o naszym przywiązaniu do iego sprawy, poczyta sobie zachwałę utrzymać naród, któremu; przez traktat Paryzki 1806, w imieniu swoim i potomkow, zaręczył konstytucyą, udzielność, całosc posiadłości w obydwóch częściach świata, wolność polityczną obywatelską i religijną, i któremu kazał pod rządem swego brata spodziewać się dni szczęśliwych po tylu klęskach i burzach.

W niepewności i wielkiej trwodze zostaiemy. Król nasz niepowraca, i niewiadomo kiedy spodziewać się mamy przybycia. Tymczasem woyska fr. coraz barzciej pomnażają się nad Mozą i Renem: niektóre półki z Niemiec przyłączyć się mają. Już osadzili podobno Niemegę Briel Dordrecht; głoszą że i więcej kraiu zajmą. Drudzy twierdzą że tylko po ostatnią gałęź Mozy francuzi zabiorą kray batawski; to iest wyspy Dort, Voorn, Obervlacken, Gore, Helvelsluys, aż do Rotterdamu; a z resztą potróną linią celnikow wyciągną! Napoleon wyrokiem swoim kazał skonfiskować wszelkie towary ang. w kraiu zajętym między Mozą Skaldą i Oceanem naydujące się — M. Oudinot wprowadził mszą woyskową; na której znaydować się musi sztab cały w paradnym ubiorze — Żołnierze holenderscy, wzięci przez Szwedow w niewolę, powrócili do progow oyczystych, wszyscy chwalą ludzkie przyięcie tego narodu.

Król pruski bawi w Berlinie. Poseł tego narodu Finkensztejn rezydujący na dworze Wiedeńskim powrócił do Berlina. Cieszą się Prusacy że pożyczka u Hollendrow przychodzi do skutku. Kassa Postdamska Inwalidow okradziona została — Papiery hollenderskie znacznie spadają, iedne tylko obligacye Szląskie w górę idą. Dług narodowy Batawow, ze skarbu procentuający się, roku 1794 wynosił 424 miliony 345955 złotych hollenderskich; w roku 1809 urosł do 1174 milionow; w roku 1807 przybyło ciężaru 40 mill, w 1808, 20 mill, w 1809 20 mill; słowem dług publiczny batawow wynosi 1254 miliony. Procentu płacić trzeba 38 mill. 888532 a dochod niewynosi nad 40 mill na wszystkie potrzeby. Złoty hollenderski czyni złotych polskich 4. Wczasie wojen ostatnich długi wszystkich kraiw nie skonczenie urosły.

FRANKFORT 10 lutego (Z Gtt Frank, Berlin, Zuseh) O układach interessow niemieckich ieszcze nie wiadomo dokładnie. Jedne pismo publiczne głosi że między Francyą a Prusami iest negocyacya, ażeby 20 t. Prusakow, na zniesienie części kontrybucyi zalegley, poszło do Hiszpanii na pomoc francuzom. Głoszą także iż liczne woyska fr. przejdą do Hollandyi i Niemiec północnych. Cesarz ogłosił wyrok obiasniający rozkazy co do oddawania srebra do mennicy; daleko dogodniejszy właścicielom od pierwszych: drugim wyrokiem rozkazał ażeby cło było opłacone od towarow wczasie wojny bezpłatnie wprowadzonych; kontrabandę zaś kazał za granice monarchii wyprowadzić.

Seym krolestwa westfalskiego w Cassel ustanowił na rok 1810 dochodu publicznego 34 mil 571886 większością głosow 72 przeciwko

5. Podatek gruntowy uczynić powinien 10 mill, pobor od osob wynosi 4 mill, od patentow 1 mill 400 t. od sztepla 460 t. od soli 900 t. od konsumpcyi 7 mill. Z tego wydatkować się ma na opłatę długu publicznego 4 mill 500 t, na listę cywilną 5 mill, na radę stanu 320 t, na ministerium sprawiedliwości 1,900 t. na zagraniczne interesa 1,090 t. na wewnętrzne 3,809 t, na interesa skarbowe i handlowe 7,450 tysięcy na wojsko 10 mill 500 t.

M. Davoust wyjechał do Strazburga: d. 8. przez Auszpurg przejeżdżał. Korpus tego wojska ruszył do Frankonii: mówią że główna kwatera będzie w Hanau: Główny skład artyleryi, broni i zapasow żywności w Passau zostanie. Wojska bawarskie pociągnęły do krajow odstąpionych traktatem Wiedeńskim: tamże udały się niektóre członki z bióra topograficznego z Munich. Głoszą że kray Fuldycielony bydz może do Xięstwa Wirtzburckiego. Słychać także iż znaczne siły zbiorą się nad Elbą; główna ich kwatera założona bydz ma w Magdeburgu; to pewna iż obywatelom tego miasta rozkazano przygotować się na przyjęcie liczney załogi. Rzecz widoczna że wojska fr. rozkładają się w Niemczech w różnych miejscach, ażeby obywatele niedoznawali uciśku od natłoczonego żołnierza. Mówią że miasto Erfurt będzie ogłoszone za miasto wolne Imperatorskie. Wojska westfalskie odebrały rozkaz zbliżenia leż swoich.

KOPENHAGA 22 lutego. (Z Hambr Berlin) Stany szwedzkie na zastąpienie przeszłorocznych wydatkow postąpiły summe 515 t. talarow. Stan rolniczy nieprzestaje upierać się przy swoich propozycyach: prosił u Króla z powodu upadku iednego domu handlowego w Gothenburgu o pożyczanie 250 t. talarow: dla swojego mówcy niedawno zmarłego chce wybić medal. Armia szwedzka teraz liczy 2 feldmarszałkow, 8 generalow, 9 general leytenantow, 14 general maiorow, 33 general adiutantow, 92 pułkownikow, lecz wojsko nieodpowiada tej liczbie starszyny. W morskiej potędze ma 1 W. admirała Królewicza, 4 admirałow, 4 Vice admirałow, 9 kontr - admirałow. Kawalerow orderu miecza liczy 1500, północney gwiazdy 115, orderu Wazy 102—Anglicy ogłosili że krzywdzić niebędą handlu szwedzkiego zbożowego do portow duńskich; zaręczyli wszelkie od siebie bezpieczeństwo bezprzeszkodnego krążenia. Jeńcy szwedzcy powracają z niewoli rossyyskiej duńskiej i francuzkiej. Pisma pruskie publicznie uwielbiły szlachetność tego narodu; przywołując że wojska szwedzkie w czasie wojny pruskiej nabrawszy wiele żywności w Pomeranii, zmuszone do nagłego ustępu i opuszczenia Stralsundu oraz wyspy Rugen niemogły zapłacić należności; że późnietkiedy zostały powołane do boiu w Finlandyi niemogły rokować żadney nadziei opłaty; teraz po skończoney wojnie wszelka należność uiszczoną została.

LONDYN 1 lutego (Z Gtt Franc, Zusch) W Parlamencie wielkie spory zachodzą o administracyi ministrow: oppozycya z zapalem naganiania ich czynności mianowicie polityczne i wojenne — Z Hiszpanii wiadomość mamy przez Lizbonę że wszystko tam upadło. Józef Król z główną potęgą idzie do Sewilli; Junta tamieczna uciekła do Cadix na wyspę Leon chcąc

ztamtąd dostać się na okręty w razie niebezpieczeństwa. Inżynierowie nasi zatrudniają się utwierdzeniem miast Portugalskich od Urena do Lizbony. Głowna kwatera wojska angielskiego jest w Coimbra: wielkie posiłki do niej przybyły z Londynu. G Beresford liczy 40 t. Portugalczykow pod swoimi rozkazami. Lecz cóż się stanie z tą potęgą, kiedy Francuzi zakończywszy wyprawę na południe do brzegow morza szrodziemnego, zwrócą się na Portugallia? uciekać będziemy musieli.—Ambassador austr Starembérg wyjechał z Londynu na powrót do krajow cesarskich — Na kongresie stanowziednoczonych w Washington członek spraw zagranicznych Masen wniósł projekt ażeby zamknięto porty dla okrętow angielskich iakoteż ażeby zabroniono handlu towarami angielskimi francuzkimi i osadowemi—Z Indyi zachodniej pocieszaające przychodzą wiadomości.

Z Indyi wschodnich potwierdza się wiadomość urzędowym sposobem że Insurrekcyja po tłumioną została, że Seringapatnam i Hyderabad podbite zostały i rokoszanie rozgromieni; że pokoy i spokojność powrócone. Maior Bird przywiozł tę wiadomość d. 17 wrzesnia w Madras pisaną—Pisma publiczne głoszą że spory między Francją i Ameryką ułatwione zostały, że nawet konwencya d. 5 albo 6 miała bydz podpisana w Paryżu między temi 2 narodami.

MEDYOLAN 16 stycznia (Z Gtt Frank: i Ber:) Rozbójnicy namnożeni po drogach w czasie wojny ostatniej naprzykrzają się podróżnym, lecz zniknąć muszą gdy wojska zwyciężkie do domu powrócą. Gwardye narodowe rozproszyły niektóre kupy w okolicach Bononii—Anglicy krążą w znaczney liczbie na morzu adryatyckim; jest wiadomość że ściśle zamykają wyspę Corfu chcąc głodem przymusić do poddania się—W portach Neapolitańskich kazano budować wielką liczbę statkow kanonierskich. Powszechnie jest rozumienie że za powrotem Króla Joachima przedsięwzięta będzie wyprawa do Sycylii. Na tej wyspie Ferdynand liczy 10 t. rodowitych a 6 t. ang. żołnierzy—Poseł fr. w Sztambule nalega ażeby Ambassador ang. był oddalony, lecz dywan lęka się ażeby potęga ang. nieprzeszkodziła dowozu żywności i przeto żadna odmiana dotąd nienastąpiła.

WARSZAWA 24 lutego (z Warszaw, Zusch) W Poznaniu wyszedł rozkaz ażeby komendanci i kommissarze pisali wszelkie akta w języku polskim; iedne tylko pasporta za granicę po polsku i po francuzku pisane bydz mają—Miasta Baranowo, Grabow, Bolesławiec, Wielun złożyły na pożyczkę dla skarbu złych 2426, lecz obligacyi niewzięły i tę summe dobrowolnie offiarowały—Wszystkie miasta kraju tego obchodzą żalobną pamiątkę s. p. Małachowskiego oddając uroczystem sposobem ostatnią posługę znakomitemu i pełnemu zasług mężowi—Król saski iadąc na seym do tej stolicy ma odprawić podróż przez Krakow. Gallicya przyłączona przyszle do stolicy swoich deputowanych na wspólne kraju obrady—

WILNO 26 lutego. Na d. 20 roku bieżącego 1810, skończyła życie napelnione wzorami cnoty Xiężna Anna Puzynina Marszałkowa Powiatu Trockiego, z domu Zapolska Pisarzowa koronna.

Za pozwoleniem Cenzury — W Drukarni Redakcyi Kuryera Litt: DODATEK

DODATEK Nro 17.

DO GAZETY KURJERA LITEWSKIEGO

w WILNIE dnia 27. Lutego. ROKU 1810,

3 Na Skutek zalecenia JW. Litewskiego Woennego Gubernatora Generała od infanteryi i Kawalera Gole-niszczewa Kutuzowa dnia 8 presentium za Nrem 167 w rzeczy wczesnego przygotowania materyałow na ukończe-nie woyskowego szpitalu w pałacu od JW. Marszałka Kawalera Pustowskiego na rzecz Miasta okupionym na Antokolu położonym reformującego się potrzebnych, Ra-dzie mieskiej Wileńskiej danego; tak Rada podaje do powszechney wiadomości, iż na dostarczenie przez podrad 80000 sztuk cegły, ręki dużej; 170 skrzyń wapna; oraz rozmaitey dłużyń grubości i szerzyń drzewa bu-downego, jako to 701 sztuk belek, 715 sztuk krokiew 611 kop łat, 50 kop tarcic i 14,000 dachuwek, odcho-dzić będzie publiczna na Ratuszu w Radzie licytacya w dniach 18, 22 i 29 następującego mca marca; do którey ażeby życzący przyiąć od Miasta na dostawienie rzeczonych materyałow kontrakt, z dowodami pewne onego dotrzymanie probującemi stawali; i że kto oświad-czy nayprzystępnieyszą cenę kontrakt od Miasta otrzyma; rada miejska Wileńska ogłasza. Datt na Ratuszu Wileń-skim w radzie tegoż miasta roku 1810 mca Februaryi 19 dnia. — Tomasz Reyser P. R.

1 Odpowiedź niżej podpisanych na awizacyą JP Li-sowskich oby: Wileń: przy Kurjerze Litt: w dodatku pod Nro 14 na wexel walorowy w rzeczy następny. JP Jakub i Katarzyna Lisowscy będąc potrzebnymi pie-niędzy na eliberacyą domu swojego długiem obciążonego, różnemi datami gotowemi pieniędzmi od córki swojej Kry-styny i voto Wersockiey w wdowim stanie zostającej wcześci nabrali i pożyczili; a gdy JP Wersocka upatrzyła słuszną upodobaną sobie osobę JP Jakuba Popławskiego z którym szluchne związki powtuzzyć postanowiła i przed wzięciem szluchu o Błogosławienstwo oboje razem prosili, na ten cza rodzice żądaniu dzieci swoich czyniąc satysfakcyą przy-stąpili do okalkulowania się z córką związytch od nicy go-towizną pieniędzy razem zażądali od zięcia swojego w tymże czasie również gotowizną dokompletowania do summy ogulney 140 ezer. srebrną monetą; widząc pewność od-bioru tey summy JP Popławski z kamienicy i dalszego ma-iątku rodziców swoich, z łatwością pożyczwszy sam od JP Łukowskiego Ob: wil, uczynił zadosyć prozbie rodzi-ców i gotowizną spełnił żadaną, to jest powyższą sumnę 140 ezer. a gdyby onaż została zapewniona oblięciem przy świadectwie słusznych pieczentarzow JP. Popławski uzyskał z kasnaczeystwa Wileń: herbowy papier na pisanie wexłow służący za opłatą przyzwo-ita, i ten przyniosłszy do domu rodziców swoich za-prosił W Jana Zagurskiego znającego prawo wexlowe, i umiejącego zapisywać wexle, ten przybywszy do do-mu JP Lisowskich dobrze samey znaiomy i przyiaciel z tytułu wiedzionego procesu dawniey separacyjnego iey córki Wersockiey w konsystorzu Wileń: gdzie W Za-gurski z naydował się w kancellaryi officialistą, a JP Lisowska córce swojej pomagająca w sprawie często odbierała ekstrakta, i różne pisma z pod ręki W Zagur-skiego, zapowiedział aby więcej było osob przytomnych temu pisaćemu się wexlowi; JP Popławski zostawiwszy uprzejmie przyimowanego gościa W: Zagurskiego przez matkę żonę swoją i brata żony Stanisława Lisowskiego, udał się po kredytora swojego JP Łukowskiego z którym i dalszemi osobami słusznemi powrócił do domu rodziców swoich, a natychmiast JP Lisowska w przytomności wielu osob, i synie swoim żadała napisania wexlu, który prawnie utworzony został, a za przywołaniem samego Lisowskiego przez samą Lisowską z przeciwna mieszkania po trzykrotnie pisać wexel W. Zagurski przeczytał, za co w półnie i od samego JP Lisowskiego odbierał ukłony, poczem nastąpił podpis przez debitorow JP Lisowskich obu Małżonkowi ztąd iasnie, wywiązuie się że ten wexel

niejest na szpargale napisany, iak JP Lisowscy z swoim Plenipotentem Bunakiem smiało mienić publicznym o-głoszeniem poważają się; gdyż żadnych szpargałow kasna-czeystwo Wileń: nie daie za pieniądze, lecz za legal-ne papiery bierze oznaczoną opłatę: to nazwanie tak smiało legalnego papieru za szpargał zostawie się roz-ważeniu kasnaczeystwa; również iak i W JP Zagurskiemu krzywda dopełniona przez pomówienie, że iakoby do szpargału za Pieczentarza podpisał, się który ciągle w po-słudze duchowney Juracydykcyi Konsystorza R. K. Wileń przez lat czternaście potrafi z pomawiającemi iak postą-pić, do nas tylko niżej pisaćych się należy szacowną powszechność zastzedz, aby żadnych pieniędzy, lub pod iakim kolwiek tytułem kr dytow nie czynić JP Lisow-skim na ich dom i maiaitek ruchomy dopoty, aż odbior pieniędzy za wexlem legalnym nienastąpi i podpisujący się nie będą zaspokoionemi, podobnie daieć wiedzieć publiczności o WJP. Bunaku plenipotencie JP Lisowskich niepamienta-jącym na stan pierszos i dziś z wzrostu z tegoż domu ma sytuacyą poruszyć iel harmonii familii wstawianemi proce-dorami o nic, szukający swych w nieprzewidzianości tylko zyskow: ostrzega się podobnych zdarzeń powszechność w interessach prawnych nadał w Magistracie Wileń:

Jakub i Krystyna Popławscy. j

2 Obrazy, rysunki, oryginalne; tudzież kupferstychi, i xiążki w ięzyku włoskim, i łacinskim, S. P. Szmuglewicza Profesora, są do sprzedania w Auli Uni-wersytetu wileńskiego każdego dnia od godziny 11stey z rana, do 12stey, prócz swiat i niedzieli.

1 Wileński Policmeyster podaje do powszechney wiadomości iż Wileński mieszczanin Ian Kotynski z tu-teyszym mieszczaninem Ianem Dolińskim służącym maiać wyieżdżać za granicę iesłby: kto do onych miał iakową pretensyą niech się iawi do tegoż Policmeystra 1810 roku Febr: 21 dnia. P. Szłykow.

3 W domie ewangelickim na Ulicy Niemieckiey pod Nrem 373 sytuowanym, od terminu S. Ierzego idącego 1810 roku są do najęcia pokoie, na drugim i trzecim piętrze, ze stajniami i wozowniami, oraz stancye na dole; rocznie lub na lat 2, kłoby życzyl sobie takowe pokoie ogulne lub częściami nająć, raczy udać się do obywatela Bedzolda, tokarza, mieszkającego na Niemieckiey Ulicy w domie ta-koż ewangelickim pod Nrm 370.

Paolo Manfrone z Traiedy Baiard Recenzorowi, Teatru lubo za późno dla różnych zawad odpowiada MPanie, W ten czas kiadyś WPan odpisywał w dodaku do Kurjera Litt: Nru 8go odpowiedź na niebacznosc czyli opuszczenie dostre-gań iego, wyrażonych w Nrze 7mym, musiałeś bydz za-mysłonym iakimby sposobem mnie oczernić, gdyż w dodatku do Nru 7go wytknione są tylko wady, przez które upada illuzya stuki, kompozytor muzyki i Autor; a zaś o grze Manfrona, złey lub dobrej wzmianki nie było, przeto iako kochający honor szlachetny przymuszony iestem domieść Publicznosci; iż WPan szczegulnie tylko do moiey osoby uniesiony iakąs urazą, krytykę w dodatku w Nrze 6ym zaczęta kontynuowałeś w Nrze 8nym, bo wiadomo całej Publicznosci, iż iestem znany z talentow mych charaktery-cznych rol od lat 15tu, byłem nie tak iak teraz dzieie się z woli Entreprenera Aktorem niemym, ale role po kilka arkuszy zawsze maiaće grywałem i w których, tak iak w Baiardzie odbierałem bez żadney prywaty od Publicznosci oklaski. Piszesz WPan w dodatku do Nru 6go, że Paolo Manfrone wzbudził swoją grą w iednych zmarszczenie

a w drugich miech, tu okazuje się, że WPan nie raczyłeś; uważać, ani na intrygę tej sztuki, ani też na grę Aktora, ale jedynie kto się marszczy, a kto się śmieie, przytym WP zapomniawszy, że w Teatrze każdym Publiczności za swe pieniądze wolno się bawić szlachetnie podług upodobania. Pisz WP w Nrze 8mym rzeczy które okazują WP parcyałną urazę, bo każdy z Publiczności m że bydz i jest recensorem, wymieniasz WP że jestem od Entrepreneurów płatny, a ktoż bez dochodu szlachetnie żyje, wszakże i Entrepreneur sami z łaski publiczności, a nie z żadnych dóbr [jak wiadomo:] swe potrzeby opłacą, zatym uprasza WP Paolo Manfrone abys nie raczył WP mieszać talentu w ganiu ról z prywatną urazą, ale oney na osobie poszukiwał szlachetniejszym sposobem, a rzetelniey Publiczności donosił, względem wszystkich ich szczegółów, jako to, dekoracyi, ubioruow stosownych do każdej sztuki, umienia ról, i spóźniania się na scenę Aktora. Datt w Wilnie.

1 Rząd Minski guberski wzywa na dzien 4, 7, i 10 mar: do Izby skarbowey dla targu chcących podjąć się przewozu soli skarbowey 200,000 pudow z Porzecza rzeką Berezyną do Borysowa.

1 W Departamencie wremiennym woła się regestr obligowy wpisow 1801 roku, w appellacyynym następują aktoraty wpisow roku 1799, w extra or: taktowym wołać się będą aktoraty wpisow 1810, w possessor skim idą wpisy 1803 r. W Departamencie ciągłym rozbięra się z Obligowych wpisow 1805 sprawa konkursowa Millerowi; w regestrze taktowym ordiu następują aktoraty Niemczewskich z Niemczewskiem, Rumiszewiczow z Rumiszewiczami Podbiępięty z Skurewiczami, Urbanowiczow z Renadzkiem; tudzież sprawa po dekrecie marszałkowskim Przemienieckiego z Giedroyciami Soroką i dalszemi, Przybyłowskiego ze Strawińskim, Węckiewicz z Niemczewskim, Lewgowda z Niemczewskim i t d.

3 Folwark odwie mile położony od Wilna z zabudowaniem dwornym, z podażniwem, zasiewem zytym, mający łak dosyc, paszy, wody, lasu, opału, w gruntach naylepszych ze wszelkimi wygodami, jest do za dzierzawienia od S Jerzego, ktoby sobie życzył, udą się do mającego w tej mierze moc a mieszkającego w domu JPadi Bieczowey na trzecim piętrze pod Nrens 60 obok Kryszkiewiczza gdzie jest Hotel warszaski na przeciw małego ryneczku od ulicy.

W domach Leyboszyca na Wileńskiej ulicy pod Nr: 731 i na Niemieckiej ulicy pod No: 157 znajdują się pokoje do najęcia, z stajnią, wozownią, i z wszelkimi wygodami

1 Podaie się do powszechney wiadomości, iż z dnia 22 na 22 wnoćy, Febr: Ru 1810 z domu dawniey Karpia a teraz JWgo Ferdynada hrabiego Platara starosty Gigobrodzkiego i Bernatańskiego na Ulicy Trockoy pod Nr 401 skradziono parę koni siwych z chomątami, z białym brązem, z rzemienia palono czarnego, z nabedrykami brązowanemi: 1szy koń mający lat 5 szersci siwo swiatley, ogon rzadki długi, grzywa krótka odrastająca czarno; na grzbiecie troche wytarto od siodelka, wzrostu miernego, dosyc spasty; 2gi koń mający lat 9, ciemno siwy, ogon długi i gęsty, grzywa średnia gęsta, boki od pasiraków wytarte, a osobliwie z lewey strony, na krzyżu i grzbiecie oszumalano od nabedrykow; na prawą przednią nogę trochę chromiący, chudszy od 1szego, na głowie czarna drobna strokaczna. Niżej podpisany nayspokorniey uprasza wszystkich obywatelow i kupcow handlujących końmi ażeby raczyli takowych koni niekupować ani handlować i też wdrogę nie iechać, a za dostrzeżeniem onych, sprzyjając dobremu porządkowi i ludzkości odesłać do mieyskiej Wileń: Policyi lub do właściciela dać znać gdzie się znależdź mogą, a za wynalezienie trudy i expensa będzie sowicie n dgrudzono.

Wincenty Kurczewski murhrabia JW. Platara.

1 Andrzej Pietkiewicz, kucharz wzrostu średniego, brunet twarzy sniadey pociągłej, oczu czarnych wpadłych i żywych, nosa pociągłego, włosow czarnych, mający lat

koło 30. żywy z temperamentu, pretko gadający, w'surducie białym kosmatym, pod spodem mundur gubernii Wileńskiej ciemno zielony zponsowym sukienym kołnierzem, przy owszy służbę wziął na rękę czer: zł 12 a mając wyjechać na wieś, w dzień samego wyjazdu niewiadomo gdzie się podział. Jeżeliby kto onego przyioł uprasza się aby dane czer: zł 12 oneinu na zażadek potrąciwszy z kapitulacyi raczył odesłać do JP Ciszkiewicza na Sawicz ulicy na przeciw Panien Miłosiernych w domu W Wysogierda na dole przy weyciu na dziedzinie po prawey stronie mieszkającego.

D. 13 Febr: 1810 z Wilna reiekl kucheik mający lat około 20, włosow iocz ciemnych, twarzy pociągłej sniadey, w'surducie szarym sukienym, a takiegoż koloru spodniach i kamizelce, tudzież w kozusku, nazwiskiem Kazimierz Zukowski, ktoby takowego przeioł, uprasza się aby w Wilnie do kamienicy W Regenta Doroszki na ulicy Dominikanskiej dostawił: właściciel wszelką expens powrócić zaręcza i przyzwoitą nadgródę.

3 Zegar skradziony w Mitawie z domu Doktor Schiemana 4 Febr: t r: Ten zegar stołowy z poniższego opisanu łatwy do poznania: Na iedną stopę wysoka murzynka z bronzu, z krótkim wyzłacany faturchem z perłami wyzłacanemi na szyi i kołczykami wyzłacanemi, na postumencie czworograniastym, wyzłacany na czterech łapkowych nożkach stojąc, utrzymuje ta murzynka czyli kupido w obu rękach zegarek na głowie sześć cali dyamentu; zegarek ma biały cyferblatt i wskroś wyzłacany, tylko za duią stroną była niezakryta tak, iż cały werk wyraźnie widzieć można. Szedł dni 14 po nakręceniu Kto o takowym zegarze doktorowi Schiemanowi do Mitawy da wiadomość, otrzyrna nadgrody czer: zł 10 w złocie.

W Drukarni Józefa Zawadzkiego Typografa Akademickiego, wyszły następujące książki, służące do nauki Jeografii.

I. *Jeografia powszechna* zawierająca opisanie krótkie, stanu politycznego w czterech częściach swiata, z ostatniemi odmianami, aż do traktatu wiedeńskiego, zawartego na dniu 14 miesiąca pazdziernika 1809 roku. Cena złotych 3, gro: 10

W wydaniu tej ieografii, starano się połączyć krótkość z jasnością. w opisanu państw, miano wzgląd na następujące przedmioty, 1. Jakie jest położenie ieograficzne kraju którego. 2. Jego granice. 3. Obszerność w milach kwadratowych. 4. Ludność. 5 Rząd. Religia. Miasto stołeczne. 6, Podział polityczny. 7, Stopień oświecenia. 8, Produkta i handel. 9, Podatki. Siła zbroyna. 10, Posessyę zewnątrz kraiu. 11, Tytuł panującego, herb państwa i order. 12, Jeografia starożytna każdego kraiu.

II, *Jeografia, czyli opisanie Państwa Rossyjskiego.* w terażniejszym iego stanie, przez E. Ziablowskiego Profesora w instytucie pedagogicznyn w Petersburgu: 1810, Cena zł: 3 i gro: 10.

III *Jeografia: czyli opisanie matematyczne i fizyczne ziemi* przez Jana Sniadeckiego. Dzieło Towarzystwu warszawskiemu przyaciół nauk oddane; a z woli tegoż Towarzystwa drukiem ogłoszone. Teraz przez Autora przeyrzane, poprawione, i powtórnie na iaw wydane z przydaną tablicą wyrażającą położenie ieograficzne znakomitszych mieysc na ziemi: w Wilnie nakładem i drukiem Józefa Zawadzkiego, 1809. z pięcią tablicami na miedzi rznietemi, zawierającymi w sobie 40 figur. stronic 524. Cena złotych 7 i gro: 10.